

Houten, 29 januari 2025

**Adviesraad
Sociaal Domein
Houten**

Gemeente Houten

t.a.v. College van B&W CC [REDACTED], [REDACTED]

Betreft: gevraagd advies 'Verordening leerlingenvervoer gemeente Houten 2025'

Geacht college, [REDACTED]

In uw brief van 23 december 2024 vraagt u de Adviesraad Sociaal Domein een advies uit te brengen over de Verordening leerlingenvervoer gemeente Houten 2025. In de brief geeft u aan dat er twee redenen zijn om een nieuwe verordening op te stellen: in 2025 is het nieuwe contract voor het leerlingenvervoer ingegaan en de VNG heeft in april 2024 een update uitgebracht van de modelverordening Leerlingenvervoer.

Onze waardering en zorg

De Adviesraad waardeert uw vraag om over dit onderwerp advies uit te brengen. De Adviesraad betreurt het echter dat leerlingen, ouders, scholen en vervoerders niet zijn gehoord bij het opstellen van deze verordening. De Adviesraad is van mening dat een goed advies alleen kan worden geformuleerd, als uit de rapportage blijkt dat belanghebbenden van nieuw of gewijzigd beleid zijn geraadpleegd, dat hierop aansluit.

De nieuwe verordening is afgestemd in Lekstroomverband met als gevolg dat de verordeningen binnen Lekstroom op hoofdlijnen gelijk zijn. Wij vinden dat een positieve ontwikkeling, omdat kinderen of jongeren vaak onderwijs ontvangen in een andere plaats dan de eigen woonplaats. Veel kwetsbare leerlingen uit Houten maken gebruik van leerlingenvervoer. Het is belangrijk dat het vervoer voor deze groep leerlingen zo goed mogelijk en op gelijke wijze wordt aanbesteed.

Wat staat er op het spel bij de belanghebbenden?

Deze leerlingen kunnen helaas geen passend onderwijs en begeleiding krijgen dichtbij huis als antwoord op hun ondersteuningsvraag. Voor deze leerlingen, die afhankelijk zijn van leerlingenvervoer, is *voorspelbaarheid, structuur en ritme* van groot belang om goed te kunnen deelnemen aan onderwijs binnen het gespecialiseerd onderwijs. Verstoringen in de dagelijkse structuur van het vervoer zorgen nogal eens voor stress en ongewenste schakeltijd om te kunnen deelnemen aan het onderwijsprogramma. Het is zeer gewenst dit te voorkomen.

Het leerlingenvervoer is zowel landelijk als lokaal een bron van voortdurende zorg. *De Nationale Kinderombudsvrouw zegt er het volgende over: "Kinderen zijn soms uren onderweg, zitten in overvolle busjes en komen daardoor vaak overprikkeld en moe aan op school. Ook krijgen ze te maken met veel wisselende chauffeurs, die meestal niet pedagogisch onderlegd zijn. Eigenlijk kom ik vrijwel alleen maar zaken tegen waar het vervoer zo slecht is voor de ontwikkeling van het kind, dat ze op school niet meer kunnen presteren".* Gesprekken met enkele jongeren, een ouder, een schooldirecteur, krantenartikelen en het tv programma Zembla bevestigen dit beeld.

Kijkvenster ASD

Vanuit deze achtergrond heeft de Adviesraad integraal gekeken naar de nieuwe verordening leerlingenvervoer Houten 2025. Bevat de verordening voldoende elementen om (ook preventief) een zo hoog mogelijke kwaliteit van vervoer te kunnen realiseren voor een groep kwetsbare leerlingen waarvoor gespecialiseerd onderwijs nodig is? Is het doel een beter leesbare verordening te maken gerealiseerd?

Eerste conclusies: We zien in de Verordening een aantal positieve wijzigingen, maar ook wijzigingen die we willen voorzien van een dringend advies. Daarnaast geven we een paar algemene adviezen.

1. Positieve wijzigingen:

- Er wordt ook gekeken naar andere mogelijkheden van vervoer dan de taxi en naar de mogelijkheden van leerling en ouder(s) om met of zonder begeleiding te reizen met het openbaar vervoer of fiets. Het uitgangspunt bij deze afweging moet steeds zijn het *welzijn en de veiligheid* van het kind. Het gaat hier om *maatwerk*.
- Belangrijk aandachtspunt in het kader van preventie is dat er vanaf groep 7 gekeken wordt naar het vergroten van de mogelijkheden om zelfstandig te leren reizen. Voorwaarde is een goed werkende *vervoerstraining* door pedagogisch opgeleide mensen, passend bij de ontwikkeling van de leerling.
- In dit kader kan bij sommige aanvragen het *faciliteren van een (elektrische) fiets* een goede mogelijkheid zijn.
- Belangrijk is dat bij het opstellen van vervoersontwikkelpannen, gelet wordt op de mogelijkheden van het kind en dat *leerling en ouder(s) actief betrokken worden*. Een vermelding hiervan in het OPP (ontwikkelperspectiefplan) van de school geeft de school de mogelijkheid hierbij aan te sluiten.
- Andere aandachtspunten: het vervoer wordt gepland op basis van de schooltijden die staan vermeld in de schoolgids. De financiële ondersteuning voor begeleiding van zelfstandig vervoer moeten worden verruimd.

2. Algemene adviezen:

- Werk bij de aanvraag, de beoordeling, toekenning, het opstellen van vervoersontwikkelpannen en het inzetten van een vervoerstraining altijd vanuit *vertrouwen op het eigen oordeel van leerling, ouder(s) en deskundigen*.
- De adviesraad is van mening dat het van groot belang is dat de *begrijpelijke en overzichtelijke informatie, voorlichting en communicatie met ouders en scholen* vanuit de gemeente en vervoerder een belangrijk onderdeel dient te zijn van het werken met de verordening. We stellen in dat kader heel concreet voor om een *publieksversie van de verordening* te ontwikkelen om op taalniveau B1 en bij veranderingen van de verordening en het dagelijks vervoer leerlingen, ouders en scholen steeds te informeren.
- Bij de beoordeling of een leerling mogelijkheden heeft om zelfstandig te reizen richt de aandacht zich bij de aanvraag terecht op de verantwoordelijkheid van ouders. Zij kennen hun kind het best. Alleen bij verschil van mening kan het zorgteam betrokken worden. Leg *afspraken schriftelijk vast* met een evaluatie moment.
- *Betrek leerlingen en ouder(s) proactief bij besluitvorming en evaluatie*. De adviesraad vindt dat hun mening leidend moet zijn bij het toekennen van leerlingenvervoer, het opstellen van een vervoersontwikkelpaan, het inzetten van een vervoerstraining en het vaststellen van criteria waarop na verloop van tijd wordt geëvalueerd.

- Het is gewenst voor leerlingen met ernstige problematiek een *meerjarige beschikking* af te geven. Deze leerlingen en hun ouders ervaren het als belastend om jaarlijks een nieuwe aanvraag te doen.
- Tip: Maak gebruik van het curriculum van het VSO waarin zelfstandigheidstraining een onderdeel is. De vervoerstraining kan mogelijk aan deze doelen worden gekoppeld. School en gemeente kunnen elkaar hier aanvullen en versterken.

3. Adviezen Verordening Leerlingenvervoer gemeente Houten 2025:

Advies 1: Hoofdstuk 1, artikel 1. Definities:

Deskundigen: Er worden diverse deskundigen genoemd die een rol kunnen hebben bij de aanvraag en toekenning. We adviseren het *zorgteam van de school toe te voegen*.

Taal: Leerling met een beperking: In deze verordening is gekozen voor beperking in plaats van handicap. Het verschil in betekenis is gering. De adviesraad adviseert om te spreken van een leerling met een *specifiek ondersteuningsbehoefte*. Dit sluit dan aan bij de terminologie die in het gespecialiseerd onderwijs en in het samenwerkingsverband wordt gebruikt.

Advies 2: Hoofdstuk 2, artikel 5. Beslistermijn

De adviesraad adviseert om op te nemen dat de beslistermijn in enkele gevallen ook kan worden *ingekort*. In de praktijk kunnen termijnen van 6 of 8 weken in enkele gevallen belemmerend werken. De verwijzende school heeft soms meer tijd nodig om het dossier voor de toelatingscommissie tijdig volledig te vullen, waardoor een toelaatbaarheidsverklaring wordt afgegeven in de zomervakantie. In dat geval zou een vervoersverklaring ook sneller afgegeven moeten worden in het belang van een goede start van de leerling op de nieuwe school.

Advies 3: Artikel 5 uit de verordening van 2021 is geschrapt.

De Adviesraad adviseert de gemeente om *jaarlijks een gesprek te organiseren* met vertegenwoordigers van: de leerlingengroep, de oudergroep, scholen, vervoerders, leerplicht en sociaal team om de uitwerking van de verordening in de praktijk te bespreken.

Naast de 'Tops' kunnen 'Tips' leiden tot verbetering van kwaliteit en het *samen zoeken naar oplossingen*. Bij betrokkenen bestaat deze behoefte. Een mooi voorbeeld uit het gesprek met de schooldirecteur is dat leerlingen uit groep 8 in staat zijn gebleken om de planning van de rit zodanig aan te passen dat de reistijd werd verkort en te laat komen kon worden verminderd.

Advies 4a: Hoofdstuk 3, artikel 17, punt 2d. Vervoersvoorziening naar stageadres.

De adviesraad adviseert om *geen maximaal geaccepteerde afstand te hanteren* als het stageadres niet gevonden kan worden op de route van de woning naar de school. Stage plekken voor leerlingen met een specifieke begeleidingsbehoefte zijn niet gemakkelijk te vinden en bovendien zoeken stagebureaus, vanwege de begeleiding, in nabijheid van de school. Als er een geschikte plek is gevonden die aansluit bij de begeleidingsbehoefte is het in het belang van de leerling, het stagebureau van de school en het bedrijf dat er snel kan worden gestart. Overleg tussen stagebureau, bedrijf, gemeente en leerling over de afstand neemt dan onnodig veel tijd in beslag en vergroot onzekerheid en stress.

Advies 4b: De Adviesraad adviseert aandacht te besteden aan het vervoer van leerlingen vanuit een school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs naar een stageplek bij een zorgaanbieder. De Adviesraad ziet dit al een gewone leerplek wat vanuit deze verordening probleemloos geregeld moeten worden. We horen echter dat er bij het vervoer van deze leerlingen veel onduidelijkheid is en problemen zijn en dat veroorzaakt veel stress bij leerlingen en ouder(s). Wij adviseren de

gemeente in het belang van deze leerlingen dringend om, bij voorkeur in Lekstroomverband, een *netwerkbijeenkomst te organiseren met zorgaanbieders, scholen en gemeente*. De Adviesraad hoort over een half jaar graag welke oplossingen zijn gevonden voor deze kwetsbare leerlingen.

Advies 5.

Hoofdstuk 3, artikel 8, punt 4. Algemene bepalingen.

De Adviesraad adviseert:

- om dit punt aan te passen en verantwoordelijkheid van ouder(s) te *veranderen in aanspreekbaar* zijn van ouder(s) in geval van gedragsproblemen in de taxi.
- om vervoerders en scholen te stimuleren actief te werken aan training van en voorlichting aan chauffeurs met als doel te groeien in het aangaan van de *pedagogische relatie met de leerling*

De verordening leerlingenvervoer gaat over kwetsbare leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften voortkomend uit stoornissen, ontwikkelingsachterstanden of door in het leven ontwikkelde stoornissen. Het gedrag wat daaruit zichtbaar of hoorbaar is wordt in sterke mate bepaald door omgevingsfactoren. Het zoeken en vinden van de juiste vorm van reageren vraagt pedagogische tact. Ouders kunnen vanuit hun verantwoordelijk worden aangesproken om mee te denken en zoeken naar optimale omstandigheden tijdens het vervoer. *Het gaat o.i. om een gezamenlijke verantwoordelijkheid.*

Gelet op het bovenstaande voegen we daar nog het volgende als afsluiting toe.

- De verordening heeft veel positieve artikelen die kunnen leiden tot een verbetering van de knelpunten die door betrokkenen worden ervaren. Er zijn voldoende kansen om met leerlingen, ouders, scholen en vervoerders te komen tot leerlingenvervoer waar risico's zoveel mogelijk worden voorkomen.
- De leesbaarheid is ondanks de aandacht die het heeft gekregen nog steeds wisselend. Het uitgangspunt is dat alle gebruikers begrijpen wat er staat en wordt bedoeld en dat is nu in een aantal artikelen niet het geval. *We adviseren daarom om de tekst aan te passen aan het taalniveau B1 en de ontwikkeling van een publieksversie.*
- De adviesraad verzoekt verder het college een *rapportage van een evaluatie* van de gewijzigde verordening met betrokkenen uit de groepen leerlingen, ouders, scholen, vervoerders, leerplicht en sociaal team een jaar na het raadsbesluit van 15 april 2025.

Ervan uitgaande dat het college dit verzoek positief beantwoord geeft de Adviesraad een positief advies. We zien graag uw reactie vóór 15 februari tegemoet, waaruit blijkt welke adviezen leiden tot een aanpassing in de nu voorliggende verordening. ¹

Mede namens de ASD werkgroep Jeugd, Welzijn en Zorg,

Voorzitter ASD Houten.

www.adviesraadhouten.nl

Adviesraad
Sociaal Domein
Houten

¹ We hebben als ASD bij het opstellen van dit advies een aantal contacten gehad met leerlingen, een ouder en een uitgebreid gesprek met een betrokken schooldirecteur, die dagelijks te maken hebben met leerlingenvervoer. De ASD's van Vijfheerenlanden en Nieuwegein hebben hun reacties naar hun colleges ook met ons gedeeld. Uiteraard hebben we als ASD ook diverse landelijke berichten meegenomen.